

Capitanei salario Ordinario et militia libus, quibus
moderni sustentantur, contenti esse debent, Unde
sequitur ut sicuti Ao 1609 cum eorum suspensio
ratio calculatioq. instituta, atq. ab Illmo Vica. Cel. ne
et Oms. Regentibus ratificata approbataq. esset,
Ita eidem in posterum ministratur, Juramentum
praeterea a Capitaneis praescripto modo non praesta-
tur, siquidem in ea nulla Fit S. Regia. Materis
et Regni mentio.

4
Hoc punctum in minimo non esse observatum hujus-
modi est paulo ante ita enim contextus habet,
eligent et praescribi ^{non di. tanta} Regem. quatenus illa.
Cello. eius: absq. omnino praescribit. Id quod observa-
tum non est.

5
In fine habetur omnia ad formam et consuetudini-
nem huius Ducatus a Regentibus peragi debent,
sub militaris vitio, in quo horrendi excessus fiunt,
Quicquid enim Berlino iniungitur sive aequum sive
iniquum sit, illud executioni demandatur, quod
pluribus circa substitutionem Praefectorum ex-
positum est.

Ante omnia autem notandum est, suspendi
tempore praesens trium Civitatum Regiomun-
tarorum in causa contra Honningam Darc-
naram in puncto mensium sylvestrium 17 Julij
Anni praesentis Decretum in iudicio Archiepiscopi
misisse a quo

nuisbe à quo illis ad Sa^{am} Reg^{am} Ma^{tem} appellandi aut
Secreti acceptandi facultas fuit.

Interum tertiam viam sunt inveniendi quod in Privilegijs
non fundata, sed prorsus adversatur ad extraneos
nempe Consiliarios contulerunt, et sub nomine Illma
Vra. Velis cassationem Secreti dicti, una cum responso
obtinuerunt, quo Privilegia et pacta confunduntur et
res prudentia magno labore Sa^{am} Reg^{am} Ma^{tem} for-
mata funditus evertitur, ubi ex adiuncto E constare
potest. Quam cassationem ubi primum exhibita est
Dni. Regentes cum Consiliarijs iudicij aulici publicare
et approbare non sunt veriti contra S^{ed} predictam quibus
omnia prohibet sub nullitate vitio, vade satis appa-
ret Dni. Regentibus magis peregrinos Consiliarios
quam pacta publica et Julia regia iuramento aliquo
ab eis firmata circa fuisse, nec dubium est si talia utro-
que quae ab exteris sumi trahunt originem, atq^{ue} ita ad
interitum Provincia pergunt, ab eis non exegerentur
sed fide et conscientia freti iuramentis firmis mi-
rerent, quod exorbitantijus eiusmodi locus non daretur
Nam quod admiratione dignum est, negotium hoc
ab Illma Vra. Velis et Dni. Regentibus in ple-
no consessu et ob id decisum fuit, cuius geridem
rei fidem facit Lit. F. Id quod etiam congruit
Decreto iudicij aulici et Julij promulgato ubi ea
Lit. G. liquet, siquidem Illma Vra. Velis ipsa met

E.

F.
G.

Statetur ne ius suum super hoc Ducatu à Seren.
Regia Mater se obtinuisse quod Sa^{ra} Re^{ca} Ma^{te}
Bangoam directo Somino non minus sed maiori cum
prærogativa merces suas silvestres distrahendi li-
beratq; commercia exercendi ius et facultas compe-
tat aequè atq; Illma C^{on}si^lia^{ria} V^{ra} quod tamen tam
per Consiliarios Bahinenses planè expressum est. Vide
liquet, quod contra ea Consilia in Re^{ca} Ma^{te} habeant, qui
non sine causa unum atq; alteram consilium ad se sel-
licent, nimirum ut mitterent tibi respondeant, et refor-
matam Religionem coniunctis viribus propagent,
quomodo id in præfato conventu Anni 1612
evidenter apparuit, ubi nonnulli ex prædictis Con-
siliis et Senatibus, non tantum pro sua persona
contra propriam ipsorum Religionem quam publice
confitentur, Calvinistarum patrocinium susceperunt,
et sic contra Re^{ca} Ma^{te} dicti Anni 1612 protesta-
ti sunt, sed etiam civicum ordinem contra dicta
men propria sua conscientia seducere ausi sunt,
ut ita Ducatus per ducaliter opprimeretur, non
attento quod Illma V^{ra} C^{on}si^lia^{ria} & Sa^{ra} Re^{ca} Ma^{te}
visum foret, nec minus etiam dolendum, in fine sui
responsi hanc gratiam libertatem illis datam, ut sem-
prædicta casatione manū tenere debeant, quod
eam recipit interpretacionem, quasi Jurisdictione
in D^{omi}ni Regentium sint exempti, quod extra

neos diutaxat quosdam consiliarios observanter colere
debeant, quod sane valde græve futurum esset si Dns.
Regentibus tota provincia obedienter subdita, Civitates
autem Regiomontana exempta esse deberent, Ad
quod sum iniquum mistitulum, qui sub specie defensio-
nis ad arma provocare queant, non habitazione
periculi, quod in hac concessione lateat, dum se hoc
responsio in omnibus gravibus excessibus tuoripos-
sint, ut tandem ~~per~~ quicquam inter eos fito commeari
in civitate queat, Quod etiam ex eo colligi potest,
dum subito propria auctoritate dictam promulgave-
runt, ne Bordenum per mare extra Ducatus fines
transfretaretur, sed penes Civitates Regiomontanas
remaneret, quod abq. scitu Dominorum Regentium
corati sunt, quibus id vigore § 23 et 30 (in Secretis)
imicumbat, ubi dicitur, cum id principat. Ilr. Inni-
tum ^{presentem} ~~presentem~~ ipso absente ad Dns. Regentes
^{rept} ~~rept~~ illius remittatur. ded. Jam vero Bordeni ubertas
in istis locis in Hollandia vero eius mostra est, sic
ut pro cultura labore et industria nostra licellum
aliquid in egregium totius Reipublica emolimen-
tum redire potuisset, Nam ubi multa merces ex-
portetur, ibi divitias subsequi necesse est, Nunc
autem talibus Regiomontanorum edictis contra-
rium fieri videmus, in tantum quod vicicola

Hordeum cateni ronale habentes, in foro emptorem
querere, ac sic vili pretio sua dixerunt cogente
ubi vero merces ad se adtraxerunt, et sic cum ipso
reere navigandi tempus appropinquat, mandatum
illud prohibitorium refigitur abrogaturq, ut ita
dilecto pretio hordeum Hollandis vendere possint,
an non hac ratione toti provincia manus pedesq
vinquntur, mo et fauces stringuntur, quod distra-
ctione mercium, quam nobis indulgent, nos contem-
ptor esse, ubi ut paupertate petire oporteat, Atq
hoc ipsum toto hoc tempore magno conamine
ausi sunt, sed quid non motibiles sunt, postquam
extranei Gnotharij tribus praecorruptibus hanc
potestatem dederunt, ut a iurisdictione ex im-
perio Dnm. Regentium, tacite exempti se
ipsos defenderent, Illi v. C. et Sara,
Regia Martas. relictis a Deo ordinati Justi-
tia praesides his commode mederi poterunt,
nos certe salam profitomur, si in proposito suo
diutius sunt perseveraturi, nos vicissim in rem
nostram attentos futuros, quod ex usu atq com-
modo nostro esse videbimus, ad reditio gona sua
turos, maxime cum videamus modum hunc pro-
cedendi a novellis qui Calvinistis bene accipiunt,
quod eorum singulari fautores et promotores sunt.

mirum et excogitatum esse, quom multi ex re-
nati Scabinis et communitate non probant, sed
a tam periculosis attentatibus abhorreant, facile
enim animadvertunt si talibus subreptis, et
altera parte non audita, impetratis cassationibus
locus datur, quod eodem artificio et ipso poterunt, vni-
ci ab ipr civibus suis absolute dominari conantur, An
non tanta quor privilegia apud exteros impetrare
possunt, ut appellatio a Senatu ad iudicium au-
lium et ab hoc ad Sa^{ram} Reg^{em} Ma^{tem} abinatur,
Ex quo sequeretur, ut si quis Senatorum alium in-
sensur esset, ut ei hanc vel illam multam cum
infligere aut in carcerem redigere cum posset, tum
vero de refugio et auxilio, quod rigore appel-
lationis competisset, ademptum ei foret. Siquidem
etiam nuper eodem artificio patientiam atq con-
ventiam sua Regia Maestatis, experiundo
usum, dum testis quos Honningus Bergman-
nus in appellatione sua extraordinaria coram
Notario nomen Bernhardo Perssonio adhibuit
iure civitatis private, decreverunt, si testimonium
suum non essent revoluturi, In summa si veri suo
confidunt, cur eo tramite non ncedunt, qui
illis et toti provincia rigore Secretorum et

Recessitum est prescriptum, casus non fugiunt
et declinant, quibus privilegium appellationis
velut summum Sacra Regia Maiestas regale onerare,
vare, et quantum in illis est tollere, cupiant,
ne Regia Maiestas de oppressione et sollicitudinibus
suum subditorum quicquam post hoc audire
sed si quid usum veniat, id ad dictos praesens
primò tum vero extraneos Consiliarios devolvatur
ut pro illorum placito in iis disponere possint, si
competunt iis privilegia aut indulta quorum laudati
sunt. Polonia Reges in suo, veluti magna
parti supremi Domini, nempe libera distractioni
et negotiationi mercium sylvestrium ad mensam
suam regiam pertinentium renunciarunt, seque
obligaverunt, ut primo tales merces Praesens
aut alijs privatis necessario distraherentur, cum
ea non producant, ut licet videre possint, et
via iuris ordinaria, cui omnes ordines Provincia
atque adeo Sa. Illa ludo subiacet, refugiunt,
nec dubium est, quomodo talia indulta exsistent,
legitime impetrata, Sa. Regem Maiestatem iustarum
quietam. Alias constat opinio est, apud nos
Polos. in reb. m. qui vera Maiestas et ius supradictum
vel minima parte deest aut eius ius, nullo modo praesens
sunt.

Quod super Dom. concernit, in 1000 annis ab ullo
subditorum fieri non potest, an non sequatur
quod si vellet particellam de iure super^{mi} domini
per prescriptionem abradere et subtrahere queat
non sic demum tota causa Mater. ap. super^{ud} domum
expiraret et subditis per^{ur} prescriptionem accrescere
posset, quoniam abradici aut cogi^{itur} potest. Et posito
si tale quid esset factum aut fieri posset, nonne
omnis prescriptio et con^{tra} pacta publicis introducta
consuetudo per pacta^{tu} pers^u penitus et radicitus
sublata, et in pristinum statum restituta est,
siquidem in iis passim crebra fit mentio pactato
rum ut ea omnia ab ordinis tempore condita
in omnibus quatenus correcte non sunt in pleno
vigore et robore remaneant, precipue vero in pra
dictis R. literis expressis verbis cautum extat,
videlicet quomodo. que non solum non solum in
eadem libere in eadem continentur, verum eadem
omnes traditiones nimirum conditiones pacta om
nia et singula, tam vetera^{2a} nova inter serenissi
mos Polonia Reges Regni³ ordines nec non
cuiuslibet⁴ Successores, et imper in proximis
comitibus Warsavensibus inter Com. S. Regem, Regi
Ordines et Illu⁵min⁶ Dominum iura, constituta⁷ cum
demadmodum et per Dominos Regios Comitibus

uos ante triennium in Conventu Regio montano, consi-
 lita sunt, in omnibus eorundem punctis, clausulis capit-
 busq, Euenimodum iem corporali iuramento aostro
 confirmavimus ita nunc *Reverralibus* etiam literis
 aostro pro nobis successibusq, et posteris notis ratifica-
 mus approbamus roboramusq, eaq, semper pro nobis iuste
 dignisq, gratia ratag habitur neq, quicq, uel ipsos nos posterisq, in
 fut autem sit, *Oris Regentib.* et iud. aulico q
 non competijt, contra iura *Sicatus Secretum*
 castrae, attamen cum in Secretis Regis expresse
 cautum sit, quod facta militatis vitio subiacere
 debent ideo necessarium erit, ut tertia gra-
 dam cassatio repereriat, quae priores duas tollat
 Nam nisi id fiat, et hic modus procedendi, quo
 pacta publica et Regium ius appellationis vio-
 latum est, non gravi multa vindicetur, tum sine
 phires ad similia exempla promeruent, ut sic de
 alia quadam instantia cogitandum nobis foret,
 quae prima et ultima atq, adeo fundata esset,
 ut ab ea post decretum latum ad extraneos
 Consiliarios Berlinum pro cassationib, per quos
 non amplius susciperetur, cum qua nunc ita
 prompti fuerunt, ut per sum ^{fructu posteritatem} praes. et presf. nec
 non contrceptuarius ordinem, quod prius legitime
 sublimemq, summo opere prohibet, et e verligio nime

9
 ij milita tuos, vel a quo
 quam militari passuros
 promitti mus pond omuq

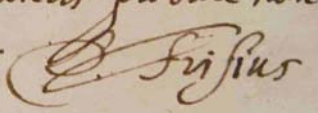

proclamationem
diatam appellationem ad Suam Regiam Matrem.
con.) ut tribus Ducibus Praeconsulibus. mandata alte-
ra parte proferat, illorum volu^{erat} obsecunda vent.
Quod enim Provincia et populo talis instaurati-
ni Iudicio Aulico adduceret, ubi quae magna
cura temporis perniciamque iactura usque ad sex-
tiam publicandam ius ad finem suum perduxisset,
set, si alteri parti, ubi non ad palatium illius con-
ceptam fuisset, contra iurata pacta exemplo isto-
rum trium Praeconsulium ad extraneos Consilia-
rios recurrens pateret, quod siquidem oves non om-
nis propria nec de caetero aliquid pensi habent,
si pacta seruentur, vel non quae extraxerint et
ad haec negotia vigore novorum et veterum Libri
legionum persint et omnino non pertineant et ideo
nullum forum aut apud Romanam Matrem aut hic
in Provincia habeant, tales obvis ulius excipi-
unt, atque totum. infra hora spacium cassant, si per
quos. Similis anni hic, processu stante, litigatum
sit. Quae conservet miseram provinciam a tam
gravi iugo in causis iustitiam concernentibus.
Atterum ne haec cassatio quam saepe dicta
Consules ab extraneis Consiliariis tantum ex-
pensis in Ducatum inrecesserint, sine effectu
esset, sed communitati ostenderent, obsump-

bus bonè collocator, eos omni tempore à rationib.
reddendis immunes fore, ideo statim ad cassa
cionis exercitium devenerunt cuius initium Con
sul Kneipsofianus fecit, idq non in minimo sed
eminentissimo loco, nimirum in bonis Sa^{ca} Reg^{is} M^{ajestatis}
qui so lartar cineris, quæ ab eisdem Sa^{ca}
Regia^{rum} M^{ajestatis} Factore Frederico Schreck
Henningo Bargman distracta commissæ
erant, arresto detinuit ^{quæ} etiam nunc quæ cum sum
ma admiratione tam nicolarum quam advena
rum, cum eisdem singulari Sa^{ca} Reg^{is} M^{ajestatis}
contumelia, probris contemptu et inimitione re
galium suorum et supremi eiusdem Domini
usq in hodiernum diem arresto sarent adstricta
non attento eò quod Bargmannus contra eos
per Notarium et Testes tam contumelia note
quæ hoc casu Sa^{ca} Reg^{is} M^{ajestatis} irrogata est,
quam inde damnorum et expensarum subve
nturam protestationem interposuit. Quod si præ
dictus Consul tam Colonia quam Litvania ut
etiam Inlebia Sicutur ordines libertatib.
quæ capite dicta facta vigore suus extractus
p^{er}indulgent, de facto et propria auctoritate
exerere ac spoliare est visus, attamen eius
quem nobis Deus pro supremo capite et ducato

Domino constituit, respectus merito haberi, nec
in iura Sa^{ra}m Re^{am} Mart^{em} concernentia impu-
tum et imprefionem facere ac mijs ita libere gra-
sari debuisset, Quartum enim nullo plane
iure contra Polonicos et Lithuanicos, ut etiam
ordines Suius Ducatus iam his familiaribus
ceptionibus. et effugijs defendere se velit, alta-
men rursus sonibus destitueretur, si similibus
grajibus et negatorijs exceptionibus etiam
Legia Sua. Martis regale et exercitium iuris
supremi Domini sit mirarius et oppugnaturus
Quod ~~si~~ ^{si} est, ut ipsi a ijs omnibus nullum d^{ist}in-
Sa^{ra}m Re^{am} Mart^{em} laudatissimorumq^{ue} suc-
cessorum suppetat vigore iuris res The-
sauri regij Consilij R^{on}isboriano tanquam res
manus^u p^{ro}hemiese subditasq^{ue} sint. neq^{ue} ut Sa^{ra}m
Legia Mart^{is} Thesauri p^{ro}rogat^{iv}am p^{ro}-
vatis bonis, quae rerum ad forum Regiomon-
tanum importantur, habeat, sed ut aequalem
estimari debeant, itom Sa^{ra}m Re^{am} Mart^{em}
nemini alteri quam praememoratis Regiomon-
tanis faha sua Thesauri bona commutare,
vel vendere posse, si haec omnia sufficien-
tis prim^{is} legijs et Documentis probare non
p^oterunt, quomodo vbi Frisius